

Veľmi nás teší, že aktívna účasť mladých vedeckých pracovníkov na konferencii bola v tomto roku opäť vysoká (6 prednášok a 16 posterov). Po trinásty raz sa uskutočnila aj súťaž mladých vedeckých pracovníkov do 35 rokov – o najlepšiu prednášku (cena B. Cambela) a o najlepší poster (cena S. Gazdu). Aj týmto chceme pomôcť mladým vedeckým pracovníkom v ich súčasnom úsilí o zapojenie sa do vedeckej práce v rámci geochemie, dúfajúc v ďalší úspešný rozvoj geochemie aj vo vzdialenejšej budúcnosti.

Obr. 3. Pohľad na účastníkov konferencie GEOCHÉMIA 2013. Foto M. Jankulár.

Fig. 3. View on participants of the conference GEOCHEMISTRY 2013. Photo M. Jankulár.

Cenu B. Cambela získal Alexander Kubač z Katedry ložiskovej geológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a cenu S. Gazdu získali Eva Duborská z Ústavu laboratórneho výskumu geomateriálov Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Veronika Suchá z Ústavu geochemie, mineralógie a nerostných zdrojů Prírodovedecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Prednesené prednášky a prezentované posterov priniesli informácie zo širokého spektra problematiky, ktorou sa v súčasnosti zaoberá geochemia, a to od vplyvu geologických zložiek životného prostredia na zdravotný stav obyvateľstva Slovenskej republiky cez modernú endogénnu a exogénnu geochemiu až po izotopovú a environmentálnu geochemiu.

Podakovanie organizačného výboru patrí predovšetkým autorom jednotlivých referátov a posterov, ako aj všetkým ostatným, vrátane sponzorov – najmä ŠGÚDŠ Bratislava, ale aj EL, spol. s r. o., Spišská Nová Ves, spoločnostiam Banské odpady, s. r. o., a GEOPRODUKT Banská Bystrica, ktorí prispeli k úspešnému priebehu konferencie.

V mene organizačného výboru si dovoľujeme geochemickú pospolitost upozorniť, že aj v roku 2014 dodržíme tradíciu a začiatkom decembra sa opäť uskutoční vedecká konferencia GEOCHÉMIA 2014 (už XVII. ročník). Dúfame, že tento termín je už v podvedomí všetkých pracovníkov, ktorí sa zaoberajú geochemickou problematikou. Všetkých Vás srdečne pozývame na aktívnu účasť na konferencii. Organizačný výbor vyzýva hlavne mladých odborníkov pracujúcich v problematike geochemie o čo najširšiu účasť a o prednesenie príspevkov. Keďže súťaž mladých vedcov má veľký ohlas, organizačný výbor opäť vypíše súťaž o najlepšiu prednášku (cena B. Cambela) a o najlepší poster (cena S. Gazdu) pre pracovníkov do 35 rokov a víťazov odmení hodnotnými cenami.

mineralia slovac

Doc. RNDr. Jozef VESELSKÝ, CSc., osemdesiatročný

Greetings to 80th birthday of Doc. RNDr. Jozef Veselský, CSc.

Meno Jozefa Veselského je v geochemických a geologických kruhoch celého Slovenska známe už celé desaťročia. Osemdesiatiny oslávil 17. decembra 2013 a je nutné podotknúť, že rovnako ako vždy v plnej aktivite, jemu vlastnej činorodosti a obdivuhodnej zanietenosti. S osobou jubilanta je nerozlučne spätý kus slovenskej geochemickej a geologickej histórie, veď už vyše polstoročie je jej neodmysliteľnou organickou súčasťou.

Doc. RNDr. Jozef Veselský, CSc., sa narodil v Bratislave-Rači, kde absolvoval základnú školu. Od r. 1949 študoval na Vyššej priemyselnej škole chemickej v Banskej Štiavnici. Po maturite v r. 1953 pracoval dva mesiace na Slovenskom plánovacom úrade v Bratislave. Od októbra 1953 študoval na Prírodovedeckej fakulte UK odbor chémie. V roku 1954 bol na základe odporúčania PF UK vyslaný MŠ na štúdium do Ruska (vtedy ZSSR). V r. 1960 ukončil štúdium odboru geochemie na Geologickej fakulte Sankt Peterburskej (Leningradskej) štátnej univerzity obhajobou diplomovej práce „Röntgenografický výskum

izomorfie v perovskitoch“. V r. 1968 po obhájení rigorózneho práce „Izomorfizmus v perovskitoch“ a po rigorózneho skúške získal titul RNDr.. Neskôr (v r. 1972), po absolvovaní aspirantúry na PF UK a obhájení dizertačnej práce „Geochemia a mineralógia akcesorických minerálov granitoidných hornín Malých Karpát“, sa stal kandidátom geologických vied (CSc.) – odbor geochemie. V r. 1979 sa habilitoval prácou „Akcesorické minerály a problémy geochronológie kryštalinika Západných Karpát“ na Katedre geochemie PF UK a v roku 1980 bol menovaný ako docent v odbore geochemie.

Celá profesionálna kariéra doc. Veselského je spojená s Prírodovedeckou fakultou UK. V roku 1960 začal pracovať na Katedre nerastných surovín a geochemie PF UK. Bol jedným zo zakladateľov Katedry geochemie PF UK v roku 1969, kde pracoval až do odchodu do dôchodku v roku 2004. Najprv bol tajomníkom, potom zástupcom vedúceho katedry a nakoniec v r. 1988 – 1990 vedúcim katedry. V rokoch 1966 – 1967 ako predseda ROH na Univerzite Komenského bol aj členom

vedeckej rady UK. V rokoch 1986 – 1990 bol prodekanom PF UK a súčasne členom vedeckej rady PF UK, členom rôznych skúšobných, kvalifikačných a odborných komisií. V rokoch 1996 – 1998 bol členom akademického senátu fakulty a jeho predsedníctva.

Počas pedagogicko-výchovného pôsobenia na PF UK viedol cvičenia, semináre a terénne kurzy. Prednášal rôzne geochemické predmety, ako sú geochemické metódy vyhľadávania ložísk nerastných surovín, úpravníctvo, banské mapovanie, metódy poznávania a oceňovania nerastných surovín, základy nukleárnej geológie a geochronológie. Takmer 10 rokov (1981 – 1990) prednášal aj na Masarykovej univerzite v Brne. Cenným prínosom bol jeho preklad knihy B. Masona „Základy geochemie“ (1971), ktorý potom slúžil ako študijný materiál pre pracovníkov katedry, študentov a aspirantov. Vychoval viac ako tri desiatky diplomantov, doktorandov a aspirantov z odboru geochemie. Aj v súčasnosti, aj keď nie je zamestnancom katedry, je pedagogicky činný – oponuje postupové práce.

Vedeckú činnosť, ktorú započal už počas vysokoškolského štúdia, zameriaval na riešenie otázok kryštalochémie minerálov a izomorfie stopových prvkov, geochemie granitoidov a metamorfítov. Akcesorické minerály študoval najmä z hľadiska obsahu prvkov vzácnych zemín a rudných stopových prvkov.

Značnú časť vedeckej činnosti zameril na riešenie problémov využitia izotopovej geochronológie pri stanovení veku magmatických a metamorfovaných hornín a komplexov Západných Karpát. Vo veľkej miere sa venoval štúdiu primárnych a sekundárnych aureol rozptylu a zároveň aj rozpracovaniu možnosti využitia geochemických metód pri vyhľadávaní smerného a hĺbkového pokračovania ložísk nerastných surovín. Tieto práce sa dlhšiu dobu robili v spolupráci s Geologickým prieskumom v Spišskej Novej Vsi, ale predovšetkým – takmer 20 rokov – s Uránovým prieskumom Spišská Nová Ves.

V závere svojej vedeckej činnosti sa zameril na riešenie problémov environmentálnej geochemie, najmä na zisťovanie

geogénnych a technogénnych zdrojov a charakteru distribúcie anomálnych obsahov prvkov, ako aj na štúdium príčin a spôsobov migrácie potenciálne toxických stopových prvkov vo zvetraninách, pôdach a aktívnych riečnych sedimentoch a ich možného transportu do vôd a do potravinového reťazca.

Doc. Veselský je uznávaný ako popredný geochemik, ktorý je známy na Slovensku, ale aj v zahraničí. Svedčí o tom vyše 200 citácií v prácach domácich a zahraničných autorov, ako aj pozitívny ohlas na jeho takmer 90 publikovaných prác. Ďalej je to vyše 85 prednesených prednášok na rôznych domácich a zahraničných konferenciách, takmer 50 odborných prác a okolo 40 manuskriptov oponovaných správ, ktorých je autorom alebo spoluautorom.

Jubilant je známy ako organizátor a aktívny účastník mnohých domácich a zahraničných konferencií, člen medzinárodných vedeckých organizácií (KBGA, IAGC). Organizoval a zúčastnil sa vedeckých exkurzií doma aj v zahraničí (Poľsko, Krym, Kaukaz, Ukrajinské Karpaty, Kazachstan) a vedeckých expedícií na Sibíri – Východné Sajany, na Kaukaze a v Karélii. Zúčastnil sa tiež vedeckej stáže na univerzitách a vo vedeckých ústavoch v Sankt Peterburgu a Moskve. Dokonalá znalosť ruského jazyka mu umožňovala zapojiť sa do výskumov Mnohostrannej dohody IX. ústavov akadémií soc. štátov a iných pracovísk, kde pôsobil aj ako tajomník hlavného koordinátora a prekladateľ počas diskusií.

V mene spolupracovníkov z Katedry geochemie PríF UK, doktorandov a študentov, ktorých učil, ako aj v mene celej geologickej pospolitosti želáme doc. RNDr. Jozefovi Veselskému, CSc., pri jeho významnom životnom jubileu všetko najlepšie, pevné zdravie, pohodu, spokojnosť a preňho charakteristický elán, aby sa aj naďalej zaujímal o dianie v geochemii a geológii na Slovensku.

Ján Čurlík a Ondrej Ďurža